

METSANURME KÜLA ARENGUKAVA

2022-2026

Vastu võetud külaelanike koosolekul 05.05.2022

Metsanurme 2022

SISUKORD

Sissejuhatus

1. Küla üldine kirjeldus ja olukord

- 1.1. Küla asukoht
- 1.2 Ajalooline taust
- 1.3 Looduslikud olud
- 1.4 Majanduslikud olud, tööhõive
- 1.5 Tehniline ja sotsiaalne infrastruktuur
- 1.6 Elanike vanuseline ja sooline koosseis
- 1.7 Küla esindatus läbi MTÜ Metsanurme

2. Metsanurme küla probleemid ja vajadused

3. Arengueelised ja eesmärgid

- 3.1 Plussid ehk tugevused
- 3.2 Ideed, mida võiks teostada
- 3.3 Arengueesmärgid

4. Tegevuskava

- 4.1 Kultuur, sport ja vaba aeg
- 4.2 Haridus
- 4.3 Sotsiaaltöö ja tervishoid
- 4.4 Loodushoid ja heakord
- 4.5 Taristu, kommunaalmajandus
- 4.6 Turvalisus
- 4.7 Ettevõtlus
- 4.8 Arengukava seire

Lisad

Lisa 1 Metsanurme küla kaart

Lisa 2 Metsanurme - Üksnurme matkaraja kaart

Lisa 3 – kaardid äravoolukraavide probleemsetest kohtadest

Sissejuhatus

Metsanurme küla arengukava koostamine aastateks 2022-2026 toimus perioodil jaanuar-aprill 2022. Arengukava koostamise protsess oli avalik, toimus kolm koosolekut, mille käigus sõnastati probleemid ja vajadused ning toodi esile plussid ehk tugevused. Tegevuskava täiendati ja muudeti vastavalt teemadele. Koosolekute vahelistel perioodidel oli külaelanikel võimalik esitada täiendavaid arvamusi, ettepanekuid ja kommentaare e-posti teel, arengukava muudatused olid kättesaadavad kodulehel. Tegevuskava teemade puhul jätkati sarnaselt eelmise perioodi arengukavaga. Määratletud on tegevuste sisu, võimalik täitmise aeg, potentsiaalsed rahastajad ja mõõdikud. Kokku osales arengukava koostamise protsessis ca 30 inimest. Arengukava projekti kirjalik vormistamine toimus aprillis 2022. Metsanurme küla arengukava kiideti heaks küla üldkoosolekul [5. mail 2022.aastal](#).

1. Küla üldine kirjeldus ja olukord

1.1 Küla asukoht

Metsanurme küla asub Saku valla läänepiiril. Piiriks naabervalla Sauega on Keila jõgi, mille teisel kaldal asuvad Maidla ja Voore külad. Põhjanaanabriks Saku valla Üksnurme küla, idas Kajamaa ja Kasemetsa, lõunas Kiisa alevik. Küla idapiiril paikneb Tallinn-Pärnu raudtee ning Saku-Kiisa maantee. Tallinn-Rapla-Viljandi maanteeni on 4 km, vallakeskusesse Sakku 4 km, Tallinna 20 km, Haapsalu-Pärnu-Viljandi-Tartu-Peterburi maanteed ühendav Tallinna ringtee asub 8 km kaugusel Metsanurmest. Asend Harju maakonnas on keskne ja kergesti ligipääsetav.

Joonis 1

Küla asend Saku valla kaardil

1.2 Ajalooline taust.

Ajalooliselt hajaküla, kuuludes Üksnurme mõisa valdustesse. Metsanurmet läbis 19. sajandil Tallinn-Pärnu talvetee, küla territooriumil paiknesid 2 vesiveskit, 2 kõrtsi ja tellisetehas. Osade nendest asukohti tähistavad matkarajal olevad viidad ja infotahvlid. 20. sajandi 30-ndatel aastatel asutati külla asundustalusid, milles valdavalt elavad tollaste omanike järeltulijad tänaseni. Küla põlistaluks on Rehemetsa, mille maadel paikneb Metsanurme külakeskus. Taludest ja metsamaadest ülejäänud aladel paiknevad 20. saj. II poolel rajatud aiandusühistud ning 2000ndatel rajatud uusasumid.

(Metsanurme küla kaart LISA 1). Metsanurme küla ajalugu kajastub MTÜ Metsanurme poolt välja antud raamatutes „Tundmatu küla Üksnurme“ ja „Üksnurme mõis ja tema külad“, autoriteks Ülo ja Alo Sirp Metsanurmest. Viimane on huvilistele müügil külakeskuses.

1.3 Looduslikud olud

Metsanurme külas on valdavaks metsamaastikud (nii era- kui riigimets). Läänepoolses osas asuvad looduslikud ja kultuursed jõeluhad ning niidud. Kaitse alla on võetud Aasu maaüksusel asuvad suure ümbermõõduga kuusk ja mänd. Metsamaastikku ja jõeäärseid luhti läbib Metsanurme-Üksnurme loodus- ja ajalooline matkarada

1.4 Majanduslikud olud, tööhõive

Talumajapidamistes (endistes taludes) tegeletakse peamiselt metsanduse, aianduse ja vähesel määral mesindusega kuid tegemist ei ole tegutsevate taludega majanduslikus mõistes. Nõukogude perioodil rajatud aiandusühistutest on ca 50% ümber ehitatud aastaringseks elamiseks sobivateks majadeks. Kolmas elamutüüp on uuselamud, sh kinnisvaraarendusprojektide kaudu, suuremad neist Kuldkinga ja Rehemetsa III, milles on moodustatud omaette mittetulundusühingud, mis kuuluvad Metsanurme MTÜ liikmeskonda. Enamus tööealisest elanikkonnast leiab rakendust Tallinnas ja Sakus. Kohapealne tööhõive on minimaalne. Internetiühendus on soodustanud ka kaugtöö võimalusi.

1.5 Tehniline ja sotsiaalne infrastruktuur

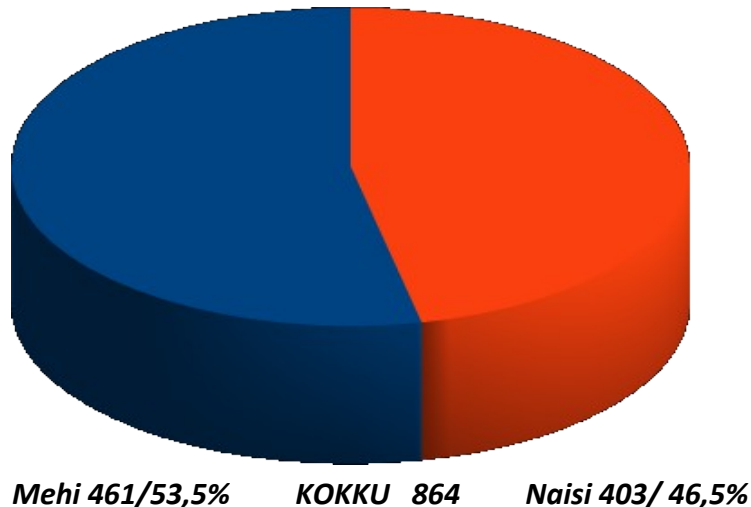
Lähedalasuvatest teedest (kirjeldatud p 1) hoolimata ei sõida küla tiheasustusala piirkonda ükski ühistranspordivahend, rongi- ja bussipeatused asuvad Kasemetsa külas (Saku-Kiisa maanteel), Metsanurme külast 1,5-2 km kaugusel. Alates 2010. aastast käib külas 3 x päevas koolibuss Saku suunalt Kuresoo teeni, läbib Kuresoo ringtee. 2014. aasta lõpus rajati Kasemetsa teega paralleelselt 3 km ulatuses kergliiklustee, millest tänavavalgustusega osa on 800m (Rehemetsa teeni). Külla sissesõit Kiisa suunalt on kitsas, tee lookleb aiandusühistute vahel. Aastal 2021. kaeti kogu tee musta kattega ja on paremini läbitav kuid mitmel lõigul sujuvaks liikluseks väga kitsas.

Pakutav internetiühendus põhineb osaliselt vaid õhu kaudu levivatel ühendustel (erinevad teenusepakkujad). 2021. aastal said osad soovijad ka püsiühendusega liituda. Mobiilileviga võib rahul olla. Lähim kool on Saku Gümnaasium (5 km), samuti paiknevad Sakus lasteaiad, raamatukogu ja eakate päevakeskus. Ka apteegi ja perearsti teenuseid saab vallakeskusest Sakust, 2016. aastast on avatud ka apteek Kiisal. Sakku ja Kiisale kohalejõudmiseks on ainus transpordiviis isiklik auto, Sakku ka vastavalt graafikule koolibuss. Kiisa-Kasemetsa teed mööda läbib küla ka bussiliin.

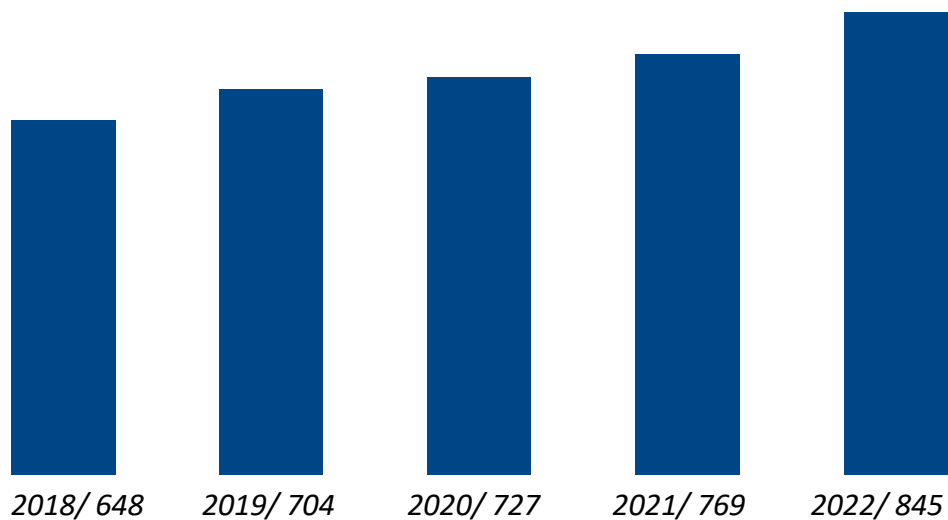
1.6 Elanike vanuseline ja sooline koosseis

Metsanurme oma 864 elanikuga (seisuga 01.05.2022; neist mehi 461, naisi 403) on alates märstist 2014 elanike arvult Saku valla suurim küla (joonis 2).

Metsanurme küla on vallas ka kõige enam kasvanud – elanike arvu kasvu viimase 5 aasta jooksul näitab joonis 3. Külas paiknevate aiandusühistute tõttu lisandub suveperioodil (mai-september) püsielanikele hulgaliselt hooajalisi elanikke. Põlisasukate, suveelanike ja uusasukate vahel on tänu MTÜ tegevusele olnud hea koostöö ja on välja kujunenud tugev külakogukond.

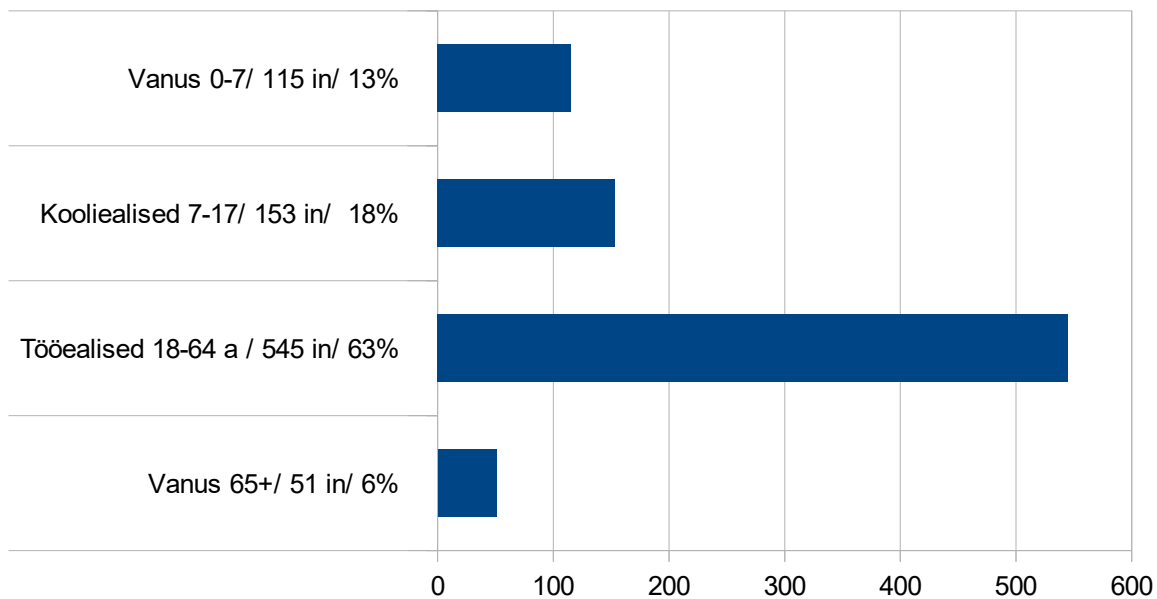
Joonis 2 Külaelanike arv ja sooline osakaal (01.05.2022)

Joonis 3 Külaelanike arvu muutus aastatel 2018-2022 (iga-aastase seisuga 01. jaanuar)

Vanuselisel jaotub elanikkond erinevate vanusegruppide vahel, kõige enam on tööalist elanikkonda. Kõige rohkem on 1976. aastal sündinud inimesi. Vanuseline jaotus kajastub joonisel 4.

Joonis 4 Külaelanike vanuseline osakaal seisuga 01.05.2022

1.7 Küla esindatus läbi MTÜ Metsanurme

Metsanurme külaelanikke ühendab ja esindab Mittetulundusühing Metsanurme, mis on asutatud 10.09.1997. a. MTÜ tegevust juhib 5-liikmeline juhatus, igapäevast tegevust korraldab vabatahtliku tööna alates 01.09.2010 MTÜ tegevjuht, tasuliste teenuste korraldamine ja osutamine toimub teenuste osutamise lepingu alusel. MTÜ esimestel tegutsemisaastatel korraldati üldist külaelu: heakorrapäevad, asjaajamised Saku vallaga, aktiivsusele ärgitamine, oma sümboolika loomine, küla ajaloolise nime taastamine. Seejärel käivitati suuremad projektid - Rehemetsa talu vana rehehoone taastamine külakeskuseks, matkaraja ja koduloomuuseumi loomine, koduloo uurimine ja kirjastamine. Metsanurme külakeskuse kompleks hõlmab mitmeid erinevaid objekte: külakeskuse peahoone (50 inimest mahutav kaminasaal; muuseumiruum; MTÜ kontor ja 25 inimest mahutav II korruse seminariruum), millele rajati 2020. aastal juurdeehitus köögi ja kohvikuruumiga; külakiik; mänguväljak, lipuväljak, vabaõhulava (60 m²); WC ja dušimaja; vanade põllutööriistade väliekspositsioon; Rehvimaja (loodusinfokeskus); Metsanurme-Üksnurme ajaloo-ja loodusõpperada (9 km). Tänapäevaks on MTÜ Metsanurme kasvanud organisatsiooniks, kes tegeleb mitme erineva valdkonnaga:

külaelu korraldus, koostöö Saku valla ja teiste küladega

arenguplaanide koostamine ja elluviimine

külakeskuse kompleksi haldamine ja arendamine

heakorralgute, kultuuriürituste, loodusmatkade jm sündmuste korraldamine

maaturismi teenuste osutamine

osalemine külaliikumises Kodukant ja MTÜ Kodukant Harjumaa töös

koostöö- ja sõprussidemed Soome sõprusvalla Liperi Kodulooseltsiga

MTÜ Metsanurme on MTÜ Kodukant Harjumaa liige alates 1999. aastast ja MTÜ Eesti Maaturism liige alates 2016. aastast.

Külakeskuse kompleks võimaldab pakkuda ka mitmeid teenuseid, nt ruumide renti, matkade läbiviimist, sündmuskorraldust jmt. MTÜ Metsanurme liikmeskond 2022 aastal on 32 üksikliiget ja 3 juriidilist isikut: MTÜ Kuldkinga ja Rehemetsa III Haldus MTÜ ja AÜ Meie Aed II.

MTÜ-l Metsanurme on sõlmitud avalike teenuste osutamise leping Saku vallavalitsusega (külakeskuse ja külaplatsi avalikuks kasutamiseks võimaldamine) ja kolmepoolne leping RMK ja Saku vallaga matkaraja haldamiseks, hooldamiseks ja täiendavate investeeringute tegemiseks ning notariaalne hoonestusõigusega kasutusvaldusleping Rehemetsa talu omanikega (Vana-Rehemetsa kinnistu koos külakeskuse hoonetega).

2. Metsanurme küla probleemid ja vajadused

Vajadused ja puudused:

- Küla läbiva ühistranspordi puudumine, kuid saab kasutada valla busse
- Puudub pood - kas see probleem? Talvel 1x, suvel 2x käib ka kaubabuss; on selge, et ükski suurem kett Metsanurme poodi ei ehita, selleks puudub ka kinnistu
- Puuduv valgustus kergliiklustee ääres alates Rehemetsa teest Kuresoo ringini ja Kasemetsa tee ristist Sihiaäre teeni (Nirgiuru bussipeatusest Kiisa suunas)
- Kuivendussüsteem (kraavid) hooldamata
- Vajadus kattega spordiplatsi järele (sh noortele sobivateks tegevusteks)
- Kasemetsa tee on liiga kitsas

Lisaks eelnevatele: puudub laste päevahoid; tuletõrje veevõtukoht ei vasta nõuetele? kruusateed tolmavad; kergliiklustee ääres puuduvad prügikastid

3. Arengueelised ja eesmärgid

3.1 Plussid ehk tugevused

- * Logistiliselt hea asukoht,
- * puhas loodus;
- * osaliselt turvaline liikluskorraldus tänu kergliiklusteele ja selle valgustatud osale ning kiiruspiirangutele;
- * turvaline ühendus tõmbekeskustega (Kiisa, Saku, Tallinn, Saue/Laagri), nii autoga kui kergliiklusteed mööda;
- * sportimisvõimalused (sh võrkpall, liikumine kergliiklusteel ja matkarajal sh (maastiku)rattaga, kanuusõit Keila jõel, suplemine);
- * IT püsiühendused valguskaabliga;
- * ühistalgud;
- * vahvad naabrid, toredad inimesed;
- * oma matkarada, regulaarsed avalikud matkad;
- * hea prügiveo korraldus;
- * suhteliselt vaikne;
- * suhteliselt hea talvine teehooldus (valla teed Keskkonnateenused OÜ);
- * mõnus külakeskus ja toredad sündmused;

- * ürituste kajastamine internetis ja kodulehel ning Saku Sõnumites;
- * „looduse kiriku“ ehk püha tammesalu olemasolu;
- * Tallinna lähedus;
- * rahuldav rongiühendus;
- * rahvastiku loomulik kooslus (erinevate vanusegruppide esindatus);
- * hea ja roheline elukeskkond;
- * aktiivsed inimesed.

3.2 Ideed, mida võiks teostada

- huvitavate inimestega kohtumised;
- virgestusala (valla taotlus riigimaale). - mänguväljak, spordiplats, rularada vmt; välipinksilaud;
- vabaõhuteatrite etendused;
- koostöös RMKga parandada sillad, lõkkekohta uus metallist lõkkealus.

4. Tegevuskava

4.1 Kultuur, sport, vaba aeg

tegevus	aeg	rahastaja	Mõõdik/
Üritused, peod, tähtpäevade tähistamised kogu perele	pidev	osalejad, MTÜ, MTT*	kordade, osalejate arv
Kultuuriturism- ise reisimine, külaliste vastuvõtmine	pidev	osalejad, MTÜ, ettevõtjad	kordade, osalejate arv
Külaelu ja sündmuste propageerimine	pidev		meediakajastuste arv, reklaam
Lasteetendused	vähemalt 1 x aastas	osalejad	kordade, osalejate arv
Sportimisvõimaluste laiendamine: palliplatsi juurde sportimisvahendid; terviserada		MTÜ, MTT, KOP*	olemasolevad vahendid - väljõusaal rajatakse 2022
Sportivõistluste korraldamine (jalgratas, rulluisud, male jne)	pidev	osalejad, MTÜ, toetajad	kordade, osalejate arv- 2017-2021 puudusid algatajad
Metsanurme ajalehe väljaandmine seoses MTÜ 25. aastapäevaga Ettepanek: 1 lk „Ametlikud teated meilt ja mujalt (küla, vald,riik)	2022	MTÜ	Eksemplaride arv- 300

4.2 Haridus (kättesaadavus, lasteaed, üldharidus, täiskasvanukoolitus)

tegevus	aeg	rahastaja	mõõdik
Lastehoid		Ettevõtlus, projektid	kohtade arv
Koolibuss läbib kogu küla		Saku vald	olemasolu
Käsitöökursused		Osalejad, projektid	osalejate, teemade arv
Täiskasvanukoolitus (loodushoid, küla ajalugu, keskkonnavaldkond jne)	pidev	Osalejad, MTÜ, MTT, projektid	osalejate, teemade arv

4.3 Sotsiaaltöö ja tervishoid

tegevus	aeg	rahastaja	mõõdik
Koduõe teenus	tellimisel	Saku vald	abisajate arv
Arsti juurde pääsemine	pidev	Ühistransport, sotsiaaltransport, klient	olemasolu
Tervise alased loengud	pidev	Osaleja, MTT	teemade, osalejate arv
Sotsiaaltöötaja abi vanuritele	pidev	Saku vald	abi saanute arv
Ohutus- ja kriisikoolitus külaelanikele	kord aastas	MTT, projektid	osalenute arv

4.4. Loodushoid ja heakord

tegevus	aeg	rahastaja	mõõdik
Teeääred ja hekid korda- kas on veel probleem? Nähtavuse piiramine jmt	pidev	maaomanik	korrastatud ala
Ujumiskoha korrashoid	pidev	vabatahtlik töö, RMK, MTT	avatud pääs jõe, heakorrastatud ujumiskoht, niitmine/trimmerdamine
<i>Rehvimaja lõplik valmimine ja kujundamine loodusinfo keskuseks</i> <i>Eesmärk täideti eelmisel arengukava perioodil- 3 stendi lõhuti, aken lõhuti 2021</i>	<i>2017</i>	<i>MTÜ, RMK</i>	<i>külastajate arv</i> <i>20.augustil 2018 avati Rajamajana metsapäeva raames, EV100 kingitusplaat</i>
Teadaolevatesse prügistatavatesse kohtadesse hoiatussildid	2022	Sildid vallalt, paigaldab MTÜ	Prügivabad metsad ja teeääred

4.5 Taristu, kommunaalmajandus

tegevus	aeg	rahastaja	mõõdik
Tänavavalgustus kergliiklusteele	2022-2026	Saku vald, Maanteeamet	Olemasolu

kuni Kuresoo ringteeni; Kasemetsa tee ristist Sihiääre teeni			vallapoolne lubadus rajada 2022 Kuresoo ringteeni
Asulasisesed teed tolmuwabaks	2022-2023	Saku vald	olemasolu
Äravoolukraavide korrashoid	pidev	Maa omanikud (Maanteeamet, Saku vald, eraomanikud)	Sade- ja pinnavete äravool
Rongide peatumine Kasemetsa jaamas		Elron	Sobiv sõidugraafik
Ühistransport, mis läbib kogu küla (Kasemetsa tee)		Ühistranspordi korraldaja	Sobiva graafikuga liiklus
Külamaja soojustus ja katuse vahetus	2022-2024	Projektid, omafinantseering	Energiasäästlik külamaja
Vanade AÜte väravad jmt lammutada			Ilusam keskkond

4.6 Turvalisus

tegevus	aeg	rahastaja	möödik
Naabrivalve piirkondade loomine ja koolitus Koostöö piirkonnapolitseiga	pidev	MTÜ Eesti Naabrivalve, osalejate vabatahtlik töö	Piirkondade arv, vähehenud kuritegevus
Aastaringne ligipääs elamutele (politsei, päästeamet) Vanade AÜte teed vallale anda AÜte „vabad maad“ - mida nende teha?	pidev	Tee omanik, Saku vald	olemasolu
Küla kaardi olemasolu (õiged tänava- ja kohanimed)	2017-2018	MTÜ, Saku vald	Olemasolu paberil, internetis, küla piiril
Viitade, siltide olemasolu- kui on veel kusagil viit/silt puudu, antagu teada!	pidev	Kinnistute omanikud, Saku vald, MTÜ	Objektid on kergesti leitavad
Korrastatud ja kaardistatud tuletõrje veevõtukohad Küsida PAlt milline vajadus?		Kinnistute omanikud, Saku vald, vabatahtlikud päästjad	Piisaval hulgal, toimivad; elanikud ja päästjad teavad nende asukohti
Toimiv infovahetus külaelanike hulgas: teadete edastamiseks kasutatavad elektroonilised vahendid on maksimaalselt kasutatud: e-posti nimekirjad, Facebook, koduleht	pidev	Vabatahtlik töö, MTÜ	Info liikumine tagatud Kuulutustahvlitel, küla e-posti loendis, kodulehel, FB lehel

Külamaja valmisolek kriisikeskusena			Valmisolek kriisi puhul kasutamiseks (veevarustus, elekter jmt)
-------------------------------------	--	--	---

4.7 Ettevõtlus

tegevus	aeg	rahastaja	mõõdik
Külapood ? Kas seda punkti on mõtet sisse jätta? Kui tõenäoline on väikse poe rajamine?		Eraettevõtja, ettevõtlustoetused	Olemasolu
Lastehoid		Ettevõtja, klient	Kohtade arv
Söögikoht		Ettevõtja, ettevõtlustoetused	Olemasolu Kohvila ja köök rajatud
Võimalus: ühistransport külast Sakku (linna)		Ettevõtja	olemasolu
Müügipäevad: kirbukas, käsitöö näitus-müügid, laadad jmt	pidev	Vabatahtlik töö, MTÜ	Kordade arv, osalejate arv
Sise- ja välituristide teenindamine (külastusteenused, matkad, toitlustus)	pidev	MTÜ, kliendid	Külastajate arv
„Töøbörs“ külas: Facebook, infotahvil, kodulehel vajadused ja pakkumised	pidev	Vabatahtlik töö	olemasolu

* MTT- Saku valla Mittetulundustegevuste toetusfond

* KOP – Kohaliku Omaalgatuse Programm

4.8 Arengukava seire

Arengukava täitmist jälgib ja korraldab MTÜ Metsanurme. Arengukava täitmine, vajadusel muudatuste, täienduste ja paranduste tegemine toimub vähemalt üks kord aastas Metsanurme küla üldkoosolekul. Muudatuste, paranduste ja täienduste tegemiseks on õigus kõigil Metsanurme küla alalistel elanikel. Metsanurme küla arengukavast ning selle muudatustest teavitatakse ka Saku Vallavalitsust.